

27.08.2025 – Omacnica prosowianka na chmielu

Omacnica prosowianka jest gatunkiem motyla, którego gąsienice żerują na wielu roślinach uprawnych oraz chwastach. Wśród roślin żywicielskich omacnicy jest również chmiel. Motyle składają jaja na liściach chmielu, najczęściej na przełomie czerwca i lipca (fot. 1).

Fot. 1. Złoże jaj omacnicy prosowianki na liściu chmielu (fot. U. Skomra)

Szkody na chmielu wyrządzają larwy żerujące wewnątrz pędów (fot. 2). Charakterystycznym objawem występowania omacnicy prosowianki na chmielu są otwory w łodydze, z których wysypują się trociny zmieszane z odchodami larw (fot. 3). Przy masowym występowaniu szkodnika w jednym pędzie do wysokości około 4 m może żerować nawet 15 larw.

Fot. 2. Gąsienica omacnicy prosowianki żerująca w łodydze chmielu (fot. U. Skomra)

Fot. 3. Otwór w łodydze chmielu wydrążony przez larwę omacnicy prosowianki (fot. U. Skomra)

Gąsienice uszkadzają rdzeń łodygi, zakłócając transport wody w roślinie. W konsekwencji rośliny stopniowo ulegają osłabieniu, widoczne są objawy więdnienia, pędy boczne są skrócone, a liście i szyszki przedwcześnie zasychają (fot.4). Takie objawy żerowania omacnicy prosowianki na chmielu pojawiają się zazwyczaj w sierpniu w okresie poprzedzającym zbiór szyszek. Nie są to jednak objawy specyficzne, dlatego jeśli widoczne jest osłabienie i więdnienie roślin chmielu należy dokładnie sprawdzić, czy w łodygach nie ma otworów z trocinami, które są charakterystycznym symptomem występowania omacnicy. Każdorazowo należy kontrolować 100 pędów roślin w wybranych losowo 3-5 miejscach na plantacji. Jako próg ekonomicznej szkodliwości przyjmuje się występowanie przynajmniej 10 otworów w 100 przeglądanych pędach.

Fot.4. Rośliny chmielu zaatakowane przez omacnicę prosowiankę (fot. U. Skomra)

W celu ograniczania omacnicy prosowianki w uprawie chmielu rekomendowany jest preparat biologiczny Lepinox Plus, którego substancją czynną jest bakteria *Bacillus thuringiensis* subsp. *kurstaki*. Środek ma działanie żołądkowe, a po jego spożyciu gąsienice przestają żerować i giną w ciągu kilku dni.

Preparat na roślinie działa powierzchniowo, dlatego w przypadku wystąpienia opadów do 48 h po aplikacji, zabieg należy powtórzyć.

Skuteczną metodą ograniczania występowania szkodnika w kolejnym sezonie wegetacyjnym jest pozbycie się z plantacji jak największej liczby gąsienic, które zimują w pędach chmielu. Gąsienice omacnicy prosowianki, które zasiedlają wyżej położone części pędów chmielu (powyżej 60cm) są usuwane z plantacji podczas zbioru roślin. Po zerwaniu szyszek pędy takie są zazwyczaj rozdrabniane, co niszczy gąsienice w sposób mechaniczny. W przypadku dużego nasilenia omacnicy należy też zaraz po zbiorach usunąć z plantacji resztki pędów, które pozostają przy karpie po odcięciu chmielin, a także chwasty, którymi żywią się omacnice. W ten sposób niszczy się większość gąsienic omacnicy przygotowanych do zimowania, co zmniejsza ryzyko pojawienia się szkodnika w kolejnym sezonie.

Omacnica prosowianka powoduje obniżenie zarówno wielkości jak i jakości plonu chmielu. W ostatnich latach zagrożenie ze strony tego szkodnika wzrosło, z uwagi na rozpowszechnienie uprawy kukurydzy, która jest główną rośliną żywicielską omacnicy.

Opracowano: Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowy Instytut Badawczy w Puławach